

MŰVELŐDÉSI OTTHONOK ÉS MŰVELŐDÉSI MOZGALMAK FELADATAI A POLITIKAI MŰVELTSÉG FEJLESZTÉSÉBEN

A politikai műveltség összetett tartalmából, valamint a köz-művelődési párhatározatban és a törvényben rögzített korszerű megközelítésből, a közművelődés gazdaságából, sokrétű intézmény-hálózatából egyaránt következik, hogy a közművelődés valamennyi területe hozzájárul a politikai kultúra megalapozásához és fejlesztéséhez. A közművelődés egészének feladata a politikai műveltség különböző elemeinek - történelmi tudat, jogi műveltség, filozófiai felkészültség, földrajzi tájékozottság stb. - növelése, hiszen a közművelődés az ideológiai-politikai munka szerves része és egyik fontos területe. Ebből adódóan a közművelődés egyik alapintézményének, a művelődési otthonoknak, valamint a különböző művelődési mozgalmaknak jelentős feladatuk van a lakosság politikai műveltségének az alakításában.

A mult kötelez

A művelődési otthonok és a művelődési mozgalmak története azt tanúsítja, hogy ezek az intézmények, illetve tevékenységek már létükben is politikai tartalmat hordoztak, és az adott kortól, valamint a lehetőségektől függően hozzájárultak a politikai tudat formálásához. A teljesség igénye nélkül utalhatok a felszabadulás előtt működő munkásotthonok, olvasóköri stb. szerepére.

Közismert, hogy a munkásmozgalom mindig nagy jelentőséget tulajdonított a munkásotthonok művelődést szolgáló, szervező munkájának, amelyek az ott folyó könyvtári és amatőr művészeti tevékenységgel, a természetbarát csoportokkal, szemináriumokkal stb. a munkások társadalmi életének szinterei voltak. A csepeli, a

pesterzsébeti, a diósgyőri, az ózdi és még sok munkástelepülés munkásotthona a mozgalmi élet, a politikai nevelés fontos bázisát jelentette. Az 1926-ban felújított felsőgallai bányászotthonban például 1943-tól Ságvári Endre is többször megfordult. A fiatalokat dalra tanította, verseket mondott, majd az otthon egyik helyiségében tárgyalt a helyi kommunistákkal. A Horthy-rendszer idején a gyárosok, bányatulajdonosok is alakítottak, működtettek munkásotthonokat, patronáltak egyleteket, s ezekben igyekeztek vallásos emberré és "jó hazafivá" nevelni a munkásokat.

Az olvasóköri körök elsősorban falun és az alföldi mezővárosokban voltak fontos kulturális fórumok. Ezek közül különösen az agrár-szocialista mozgalmakkal összeforrottak szolgálták a haladás eszméinek terjesztését.

A művelődési mozgalmak - köztük az amatőr művészeti - társadalmi jelentőségét a haladó politikai törekvésekkel való hagyományosan jó kapcsolat jellemezte. Az amatőr művészeti mozgalom jelentős szerepre vállalkozott a magyar munkásmozgalom és általában a baloldali mozgalmak történetében. A munkáskórusok jó része, például - mint közismert - a munkásság politikai mozgalmait támogatta, sokszor annak legális formája volt.

Ugy vélem, hogy a művelődésiotthon-vezetők 1972-ben tartott III. országos tanácskozásának tézisei joggal hangsúlyozták: "A felszabadulás előtt a munkásosztály és a parasztság a szakszervezeti munkásotthonokban, a földmunkás egyletekben, olvasóköri körben teremttette meg társadalmi és politikai életének otthonait."

A felszabadulás után - megváltozott körülmények között - tovább alakult, változott, kiteljesedett a művelődési otthonok és művelődési mozgalmak szerepe a politikai kultúra fejlesztésében. Ez az út - különösen az 1950-es években - nem volt problémamentes. Az ezt követő időszakban a lehetőségektől és követelményektől függően a közművelődés ezen területe mással nem pótolható szerepet vállalt a politikai kultúra fejlesztésében. Például az 1970-es évek közepéig az amatőr művészeti mozgalmat erőteljes közéleti érdeklődés jellemezte. Ez nemegyszer ideológiai torzulásokat is felszínre hozott. Hasonló folyamat tanui lehetünk a művelődési

otthonok esetében is. Az intézmények tevékenységéről szólva az 1979-ben megjelent 3/1979. (I. 20.) MT számú rendelet kimondja: "A művelődési otthon feladata, hogy a közművelődésről szóló 1976. évi V. törvényben meghatározott célok megvalósításának elősegítése érdekében közreműködjék a dolgozók, a helyi lakosság, különösen az ifjúság politikai nevelésében."

A valóság vonzásában

Az utóbbi időben a művelődési otthonokban és a művelődési mozgalmakban gyakran emlegetett fogalmak a politikai műveltség, politikai kultúra. Főként abban az összefüggésben hivatkoznak rájuk, hogy miként hasznosulnak a napi gyakorlatban, mennyire szükségesek, ha eligazodni kívánunk bonyolult világunkban, ha élni akarunk demokratikus jogainkkal a társadalmi folyamatok részeseként, formálójaként. Szépe a felvetés már önmagában jelzi, hogy az e területen dolgozók igyekeznek lépést tartani korunk követelményével, arra törekednek, hogy a valóságos igények alakítóivá, kielégítőivé váljanak. Ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy a politikai műveltség, politikai kultúra fogalmához a legkülönbözőbb tartalmakat rendelik. Az előadásnak nem feladata az egyébként sem könnyű definíció adása. Csupán figyelemfelhívás és további együttgondolkodás sürgetésével említettem ezt a kérdést. Azt szinte mindenki természetesnek tartja, hogy ismeret nélkül nincs politikai kultúra. Megoszlanak viszont a vélemények ezen ismeretek köréről és összetételéről. Meggyőződésem, hogy a politikai kultúra szerves része a társadalmi folyamatok törvényszerűségeinek ismerete, az állampolgári és a politikai tudás birtoklása.

A művelődési otthonok politikai műveltség növelésével összefüggő feladatai közül - a rangsorolás igénye nélkül - kiemelhető a tevékeny, cselekvő magatartás formálása. A társadalmi fejlődés során megteremtődött az egyénekben levő alkotóképesség sokoldalú kibontakoztatásának lehetősége, amely mindinkább a társadalmi haladás feltétele és követelménye. A művelődési otthonok tevékenységének különböző területei - kezdve a szakköri mozgalmától egészen az ifjúsági klubok hálózatáig - az egyén alkotó képességének kiteljesedéséhez, a cselekvő magatartás formálásához sokféle

módon járulnak hozzá. Ezek közül különösen fontos a több mint 6000 klub működése, amelyek egyben a szocialista demokrácia gyakorló iskolái, ahol a nyílt viták, ankétok, összejövetelek módot adnak a különböző nézetek ütköztetésére, megvitatására.

A művelődési otthonokban szervezett vitaalkalmak, beszélgetések, tanfolyamok, klubok, a szocialista brigádok összejövetelei stb. jó lehetőséget nyújtanak arra, hogy a párt politikájával, a marxizmus-leninizmus ideológiájával a résztvevők egyre nagyobb számban és egyre mélyebben megismerkedjenek. Ezeken a fórumokon mód nyílik a marxizmus tanításának és az attól idegen nézeteknek nyílt szembesítésével a marxizmus igazságának konkrét bizonyítására. Természetesen az ilyen viták, amelyeknek módszere az érvelés, a meggyőzés, sohasem az egyén ellen, hanem az emberekért folynak, ahogy József Attila írta "érted harcolok, nem ellened". Ezeken az ideológiai vitákon alapvető követelmény, hogy egyetlen kérdés, vélemény ne maradjon válasz nélkül. Ebben a munkában döntő feladat hárul a vitavezetőkre, a pedagógusokra, a közművelődési szakemberekre stb., ugyanis a politikai műveltségüktől, általános és szakmai képzettségüktől, pedagógiai felkészültségüktől és nem utolsósorban politikai elkötelezettségüktől jelentős mértékben függ e fórumoknak a hatékonysága. Az ő közreműködésükkel válnak ezek a fórumok a párt szövetségi politikája megvalósulásának, a marxizmus-leninizmus mind szélesebb körű elterjedésének és mélyebb megértésének gyakorlati színtereivé.

A politikai műveltség kialakításában és fejlesztésében a világnézeti nevelés központi kérdés. A művelődési otthonok feladata, hogy aktív közéletre neveljenek, segítsék a marxista-leninista világnézet formálását. Ebben a folyamatban jelentős szerepük van a jórészt művelődési otthonokhoz kapcsolódó művelődési mozgalmaknak. Ezek közül részletesebben érdemes szólni az amatőr művészeti mozgalomról, a honismereti tevékenységről.

A művészetek embert nemesítő, forradalmi tettekre serkentő szerepe közismert. Ezzel összefüggésben 1844-ben Engels így írt: "Legyen szabad megemlítenem Hübnernek, az egyik legjobb német festőnek egy képét, amely hatékonyabban agitált a szocializmus mellett, mint száz röpirat. A kép néhány sziléziai takácsot ábrá-

zol, amint vásznat adnak át a gyárosnak, s a kép igen hatásosan állítja szembe a szívtelen gazdagságot az egyik oldalon és a kétségbeesett nyomort a másik oldalon." A művészet eszközeivel, a művészettel történő nevelésnek fontos területe az amatőr művészeti mozgalom, amelynek társadalmi jelentőségét a haladó politikai törekvésekkel való hagyományos kapcsolat is meghatározza. Az amatőr művészeti mozgalom jelentős szerepre vállalkozott a magyar munkásmozgalom és általában a baloldali mozgalmak történetében. Rendkívül intenzív volt ez a tevékenység az 1945 utáni években, amikor a mozgalom munkája nemcsak kifejezte a felszabadult tömegek érzéseit, hanem szerves részévé is vált mindennapi életünknek. A kórusok, a zenekarok, a fotósok, az amatőr filmesek stb. egyik legmozgékonyabb bázisát képezik a művelődési otthonokban, rendszeres résztvevői a politikai eseményeknek, s tulnyomó többségükben egészséges irányu politikai nevelést nyújtanak tagjaiknak. A művészeti nevelés egésze, de a politikai nevelés oldaláról is fontos az amatőr művészeti mozgalom műsorpolitikája, amelynek kialakításában, formálásában fontos feladatot látnak el a tanácsok és a csoportokat fenntartó szervek. Vannak, akik azt hiszik, hogy a néphez, a szocializmushoz való hűség az amatőr művészeti mozgalomban egyszerűen csak kinyilatkoztatás vagy műsorválasztás kérdése. Ugy vélem, ettől sokkal többről van szó: talán nem tudok, ha azt állítom, hogy elkötelezett cselekvések soráról. Ez kezdődik a közösség létrejöttével, folytatódik a célok vállalásával és megvalósításával.

Jól tudjuk, hogy az amatőr művészeti mozgalom különböző foglalkozásu, műveltségű, világnézetű és magatartásu emberek alkotó együttműködése. Ezért nyilvánvaló, hogy a párt szövetségi politikájának gyakorlati megvalósítása ezen a területen is konkrét feladatokat jelent.

A honismereti fogalom a politikai műveltség fejlesztésének egyik alkotó műhelye, amely az egyetemet, a nemzetit és a helyit elválaszthatatlan egységben mutatja be. A honismeret hozzásegít ahhoz, hogy feltárjuk és közkinccsé tegyük népünk és az emberiség multjának és jelenének haladó szellemi értékeit. Jól szolgálja a közéleti tevékenység fokozását, a népi hagyományok ápolását, a politikai nevelés szempontjából oly fontos szocialista hazafiságra

és internacionalizmusra nevelést. A honismereti mozgalom egyben cselekvő mozgalom: a résztvevők nem egyszerűen befogadók, hanem kezdeményezők és alkotók is. A honismereti mozgalom során szerzett ismeretek gazdagítják az évfordulós megemlékezéseket, politikai vetélkedőket és pályázatokat.

A művelődési otthoni tevékenység politikai jellegéből közvetlenül adódik az élettel való szoros kapcsolat szükségessége. Krupszkaja saját kora követelményeit alapul véve fogalmazta meg - a ma művelődési otthona számára is aktuális feladatként -, hogy az intézmények munkájának "csak akkor van jelentősége, ha az minden szálával kapcsolatos az élettel, sokoldalú és állandóan az élet előtt jár." Az elmúlt időszak - sokszor ellentétes - tapasztalatai is azt mutatják, hogy a művelődési otthonokban folyó politikai nevelés, a politikai műveltség fejlesztése akkor ért el jelentős eredményt, akkor tudta formálni a politikai szemléletet és aktivitást, amikor közvetlenül kapcsolódott az időszerei feladatokhoz, amikor a lakosságot legjobban foglalkoztató kérdések összefüggéseit tárta fel. Ez a vonás a politikai műveltség fejlesztésének egyik számottevő eredménye, ami egyidejűleg újabb követelményeket is jelent.

A politikai műveltség fejlesztésének változatos módszerei és lehetőségei vannak a művelődési otthonokban. Mind a közvetett, mind a közvetlen politikai nevelésnek megvan a maga jelentősége és szerepe. Külön kérdéscsoportot képez, hogyan lehet tovább gazdagítani a jelenleg rendelkezésre álló, a napjainkban ismeretes eszközöket és módszereket. Ugy véljük, ehhez fel kell használni egyrészt a korábbi időszak jó tapasztalatait, másrészt figyelemmel kell kísérni a többi szocialista ország ilyen irányú tevékenységét azért, hogy ne kezdjük elejéről vagy újra, hogy ne kezdjünk kísérletezni azokon a területeken, ahol már kiértelt, felhasználható módszerek állnak a rendelkezésünkre.

A művelődési otthonok egy részének - mintegy egynegyedüknek - gyakorlata bizonyítja, hogy a politikai műveltség előzőekben érintett kérdéseiben - a megfelelő feltételek megléte esetén - lehet jó eredményt elérni. Ezek általában a nagyobb, jó feltételek között működő művelődési otthonok. A művelődési otthonokra a politikai

műveltség fejlesztésében háruló feladatokat azonban az intézmények jelentős részében nem sikerül megfelelő hatékonysággal, színvonalasan és tartalmasan megoldani. Az intézményeknek mintegy 40-45%-a csak egy-két művelődési közösséget működtet, és tevékenységének szinte csak egyetlen összetevője a rendezvények szervezése, állapítja meg a Művelődési Minisztérium 1982-ben kiadott elemzése. Ezekben az intézményekben inkább a művelés a jellemző, nem a művelődés, s nagy utánajárással szervezik a rendezvények látogatóit, miközben a mindennapos élet kulturális igényei - köztük a politikai tájékoztatásra vonatkozó - kielégítetlenek maradnak. Ennek okai részben objektívek (pl. megfelelő helyiségek, költségvetési feltételek hiánya), másrészt szubjektívek (pl. az intézményvezetés nem tartja fontosnak ezt a munkát). Nem kevés - az összes intézmény egyharmada - az olyan művelődési otthon, amely nem tud megfelelni a változó társadalmi igényeknek, működése formális, nincs valóságos vonzása, hatása a működési területén élőkre. A művelődési otthonoknak ez a harmadik csoportja ellát ugyan bizonyos kulturaközvetítő szerepet, segíti a különböző szervezetek önálló politikai rendezvényeit - jórészt hely biztosításával -, de érdemben, folyamatosan, a maga teljességében nem oldja meg feladatát a politikai műveltség fejlesztésében sem. Ezeknek az intézményeknek többsége kistelepüléseken helyezkedik el, ahol alapvetően hiányzik működésük anyagi és szellemi bázisa, illetve ahol korábban megvolt, ott is fokozatosan csökken.

Fiatalok a művelődési otthonokban

A magyar társadalom útja, politikai és gazdasági fejlődése, az osztályharc tapasztalatai egyre sokrétűbben és árnyaltabban tükröződnek vissza a társadalom tudatában. Ismeretes, hogy a közgondolkodásban megerősödött a történelem - benne a közelmúlt - marxista világnézetű, tudományos alapokon nyugvó, a múltat és a jelent reálisan értékelő, de alapvetően a jövőre tekintő szemlélete. Ez főként azokra a korosztályokra érvényes, amelyek szemtanúi, cselekvő részesei voltak átalakulásuknak. A társadalom egy jelentős részének azonban már nincsenek tapasztalatai a felszabadulás előtti és utáni évekről, hiszen 1980-ban a lakosság 44%-a 30 éven aluli volt. Ugyanakkor tudjuk, hogy a művelődési otthonok prog-

ramjaikkal, foglalkozásaikkal, főleg az ifjúság művelődésének, szabadidő-eltöltésének az intézményei. A látogatók mintegy 70-75%-a fiatal, s a művelődési közösségek tagjainak nagyobb része szintén soraikból kerül ki. Az ifjúság politikai kulturájának formálásában - ebből adódóan - fontos szerepük van az intézményeknek s az annak keretében működő közösségeknek. S ez utóbbiról érdemes kissé bővebben is szólni.

Az ifjúság közösségi magatartása minden időben jelezte a jövő közösségeinek alakulását, formálódását. Nemcsak annak a hétköznapi ténynek a következtében, hogy a mai fiatalokból lesznek a jövő felnőtt közösségeinek a tagjai, hanem inkább azért, mert a felnőttkor szokásai - s így a közösségekkel kapcsolatosak is - már az ifjkorban formálódnak. E vonatkozásban is fontos tény az ifjúság új iránti érzékenysége, közösség utáni vágya. Ugyanakkor: új dologba fogni, közösséghez tartozni - mindig izgalmas és vonzó. Ez azonban nemcsak örömet ígér, hanem felelősséggel is jár, sőt magában hordozza a kudarc lehetőségét is.

Meggyőződése, hogy helytelen az a nézet, amely lebecsüli az ifjúság sajátosságait, amely az ifjúságban csak a felnőtt társadalom kicsinyített, még éretlen, de alapvetően azonos mását látja. Az ilyen szemlélettel megvalósuló irányító tevékenység, politikai nevelő munka stb. nem képes a fiatalok sajátos, csak erre a társadalmi rétegre jellemző tulajdonságokat is figyelembe venni. Nyilvánvaló azonban az is, hogy az ifjúság szerves és elválaszthatatlan része az egész magyar társadalomnak. A fiatalokat - tevékenységüket, kulturális törekvéseiket - a társadalomban elfoglalt helyzetük és a társadalomhoz fűződő kapcsolataik alapján szabad és kell vizsgálnunk.

Általánosságban is megállapítható, hogy az ifjúság kulturális szokásaiban a közösségi jelleg meghatározó. Természetesen rendkívül széles körű és sokrétű ennek a megvalósulása. A szoros közösséget igénylő amatőr művészeti együtteseken, klubokon kezdve az együttlét kötetlenebb formáin át, mint például a könnyűzenei koncertek látogatása, kiterjed a közművelődési intézmények - mindenekelőtt a művelődési otthonok - csoportos látogatására. Ezek a közösségi megnyilvánulások többségükben pozitív magatartásfor-

mákkal párosulnak, s csak elenyésző - bár kétséget kizáróan nagy visszhangot kiváltó - a negatív megnyilatkozás.

A közösségek formálódása, a politikai kultúra fejlődése szempontjából egyik sokat vitatott kérdés az ifjúság bevonása a döntések meghozatalába. A döntési és cselekvési képesség az emberi természet alapvető sajátossága, amelyet ki kell fejleszteni a fiatalok között. Helytelen az a törekvés, hogy a közösségi élet és az ezzel kapcsolatos döntési mechanizmus csak "betonba ágyazott intézményekhez" kötve funkcionálhat. Azok az irányítószervek, amelyek idegenkednek a közösségi élet szabad formáitól, célszerű, ha alaposan mérlegelik a felelősség és az önállóság egységét. A közösségi élet szabad formái nem azonosak a szabadossággal, mint azt néhányan képzelik. A helyi kisközösségek kialakulását támogatni, ösztönözni kell, nem pedig bürokratikus szabályozókkal guzsba kötni. Különösen fontos az ifjúság részvételének biztosítása a szocialista demokrácia különböző fórumain. Ehhez jó gyakorló iskolák lehetnek az ifjúság művelődési közösségei. Sajnos ezt a szerepet a művelődési közösségek egy jelentős százaléka még formálisan sem képes betölteni. Ennek oka sokszor, hogy a közösséghez személyes azonosultság élménye nem fűzi. Ennek oka az, hogy nem az értelmes cselekvés, az érdekérvényesítés, szükségletkielégítés színterei, nem teszik valamely ügy megszállottjává tagjaikat. Így ezek a közösségek elvesztik közvetítő és beépítő rendeltetésüket. Inkább elszigetelnek, semmint egybekapcsolnak, magukra hagyják az egyéneket.

Az ifjúsági művelődés, a közösségi élet fejlesztése, politikai műveltségük növelése érdekében szükséges minden érdekelt számára ösztönző, értékelhető feladatokat tartalmazó program kidolgozása, amely vegye figyelembe az öt napos munkahétre történő áttéréstől adódó lehetőségeket, a KISZ kongresszusának határozatait, külön foglalkozva az ifjúság szórakozásának és szórakoztatásának kérdéseivel.

Pártosság és objektivitás

A művelődési otthonok tevékenységét, valamint a művelődési mozgalmak munkáját elemezve gyakran tapasztaljuk, hogy az "objektivitásra" hivatkozva mellőzik a pártosságot. E tény késztet arra, hogy ha csak jelzésszerűen is, de érintsem a pártosság és az objektivitás kérdését.

Közművelődési politikánkat többek között az jellemzi, hogy érzékenyen ügyel a kultúra - ezen belül különösen a művészetek - társadalmi szerepének sajátosságaira. A kultúra - s annak részeként a közművelődés - pártossága jelenti: a munkásmozgalomnak, a pártnak elsősorban a stratégiai céljaival való azonosulást, valamint azt, hogy az emberiség alapvető kérdéseiben ennek szellemében foglal állást. Ez többek között tartalmazza a háború és béke, a fegyverkezés, fegyverzetcsökkentés és leszerelés, a békés egymás mellett élés kérdéseit s ezekkel összefüggésben a kapitalizmus és a szocializmus belső erőforrásai, fejlődési lehetőségei feltárását, egy olyan szocializmuskép felvázolását, amely segít eligazodni gyorsan változó világunkban. Mindez nem jelenti azt, hogy a kultúra, a közművelődés számára közömbös a politika taktikai oldala, de döntő a stratégiai: ez határozza meg az orientáció irányát, ez az, ami a valóság mozgásának fő tendenciáira irányítja a figyelmet.

A proletár pártosság fogalma tartalmát tekintve pozitív, és egybeesik a tényleges objektivitás követelményeivel. Ennek alapja az, hogy a munkáosztály az egyetlen olyan társadalmi osztály, amelynek célja önmagának mint osztálynak és általában a társadalmi osztálytagozódásnak a megszüntetése, s így érdekei végső soron egybeesnek az egész emberiség tényleges érdekeivel. E harcban a munkáosztálynak létérdeke a valóság teljes objektivitásában való feltárása, a tények sokoldalú vizsgálata, vagyis osztályérdekei megkövetelik a társadalmi és természeti valóság előítéletmentes, tudományos vizsgálatát.

A művelődési otthonok és művelődési mozgalmak egyes esetekben tapasztalható pártosságot mellőző "objektivitásra" való hivatkozása pontos kifejezéssel élve az objektivizmusnak felel meg. Az objektivizmus jellemzője ugyanis, hogy a tárgyi valóság egyes

tényeinek rögzítésére szorítkozva elutasítja az összefüggéseknek, a fejlődésnek az elemzését és értékelését, megragad a jelenség, a felszín bemutatásánál, nem jut el az objektív valóság lényegi összefüggéseihez. Az objektivizmus tagadja az osztályszempontok létjogosultságát, s olyan fogalmakkal, mint az "osztály feletti", "pártatlanság" operál. Lenin kimutatta, hogy a marxizmustól az objektivizmus éppoly idegen, mint a szubjektivizmus, mivel a marxizmus pártossága szigorúan tudományos, objektív.

A pártosság alapelve fogalmazódik meg Lenin 1920. november 3-án a politikai felvilágosító munkások oroszországi tanácskozásán elmondott beszédében, amikor kifejtette, hogy a művelődés minden munkása "legyen szoros kapcsolatban a párttal, a párt eszméivel, minden művelődési munkást hasson át a pártosság szelleme azért, hogy maguk köré vonzzák a munkástömegeket, átítassák őket is a kommunista eszmékkel, felkeltsék érdeklődésüket az iránt, amit a kommunisták tesznek."

A közművelődési tevékenység pártosságának alapelve, amelynek rendszeres kifejtését Lenin műveiben és felszólalásaiban találjuk, továbbfejlődött mind a Szovjetunióban, mind a többi szocialista országban, s így hazánkban is. Napjainkban jelentős teendőink vannak ezek következetes érvényesítésében.

Az MSZMP XII. kongresszusán a Központi Bizottság beszámolója tartalmazta: "A szocializmus építésében minőségileg új és a korábbiaknál is bonyolultabb feladatok megoldása vár ránk. Ez megkívánja, hogy az eszmei, politikai, erkölcsi követelmények mércéjét is emeljük magasabbra. Az eszmei, ideológiai munka, a propaganda és az agitáció tartson lépést a növekvő igényekkel, legyen fogékonyabb az új problémák iránt, zárkózzék fel a gazdasági és kulturális építésben előttünk álló nagy feladatokhoz. A figyelmet a társadalom fejlődésének szempontjából legfontosabb eszmei és erkölcsi kérdésekre kell összpontosítani: a munka becsületének növelésére, a közérdek tiszteletben tartására és szolgálatára, a közösségi szellem erősítésére, a szocialista hazafiság, a proletár internacionalizmus elmélyítésére, az ideológiailag káros, a szocialista rendszerrel ellentétes, a szocialista elvekkel szemben álló maradi nézetek leküzdésére." Ebben az átfogó és hosszú távu feladategyüttes megoldásában részt kell vállalnia a művelődési otthonoknak és a művelődési mozgalmaknak is, ami szüntelenül jobbra törő munkát követel.